

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

[Ὁ κ. Σπυρ. Δ. Λεκατσᾶς, ὁ τιμῶν διὰ τῆς συνεργασίας αὐτοῦ τὸν ἀνά χειρας τόμον, δὲν ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος λογογράφων. Εἶναι ὅμως ἐκ τῶν ἐπιλέκτων ἐκείνων ἀγωνιστῶν τῆς ἰδέας, οἵτινες μετὰ ζήλου ἱεροῦ ἐντρυφῶσιν ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν γραμμάτων καὶ τῶν πνευματικῶν ἐνασχολήσεων

Διδάκτωρ τοῦ πανεπιστημίου, ἀπὸ τριακονταετίας διατελῶν ὁ ἔμπιστος γραμματεὺς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ περιφανοῦς πολιτευτοῦ κ. Κ. Καραπάνου, διηύθυνεν ἄλλοτε μετὰ πολλῆς εὐστοχίας τὰς ἐν Δωδώνῃ ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφάς, διὸ καὶ λίαν εὐμενῶς ἐκφράζεται περὶ αὐτοῦ ἐν

τῷ Δωδωνεῖῳ συγγράμματί του ὁ κ. Καραπάνος. Δημοφιλῆς, ἀβρὸς τοὺς τρόπους, γλυκὺς τὸ ἦθος, πρόθυμος εἰς πᾶσαν κοινωφελῆ πρᾶξιν, ἀρωγὸς παντὸς φιλανθρωπικοῦ ἰδρύματος, πατριώτης θερμὸς καὶ ἐνθουσιώδης, δικαίως ἀποθαίνει μία ἀπὸ τὰς πλέον ἀγαπητὰς φυσιογνωμίας τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας].

[Σκέψεις ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ἡμέρας τῆς 25ης Μαρτίου]

ΤΡΕΙΣ μεγάλους θεοὺς εἶχεν ὁ ἀρχαῖος ἑλληνισμός, — τὸν Δία τοῦ Ὀλύμπου, τὸν Ποσειδῶνα τῆς Θαλάσσης, τὸν Πλούτωνα τοῦ Ἅδου. Ἐνα θεὸν ὑπὸ τρεῖς ὑποστάσεις ἔχει καὶ ὁ νέος Ἑλληνισμός : Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.

«Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου».

Τοὺς θεοφθόγγους τούτους λόγους ὁ Θεάνθρωπος ἀπέτεινε πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅσοι μετέβησαν ἰδεῖν καὶ προσκυνῆσαι τὸν Ἰησοῦν ἐν Ἱερουσαλήμ.

Τοσαῦτα ἔθνη, γλῶσσαι τε καὶ φυλαὶ ἐκτὸς τοῦ ἐκλεκτοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἤλθον καὶ ἀπώλοντο ὡς εἰ μὴ ὑπῆρχον ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Τὸ ἑλληνικὸν μόνον ἔθνος ποιεῖται διακεκριμένην ἐξάίρεσιν, καθότι ἔ ζ η σ ε, ζ ῆ καὶ ζ ῆ σ ε εἰς αἰῶνας.

Ἐξήσεν εἰς τοὺς ἐρεβώδεις χρόνους, ἐπειδὴ ὡς λαμπὰς ἀστρα-
πηβόλος ἢ ὡς καθρέπτης ἡλιοβόλος ἡστραπόκαυσε τὰ σκοτο-
φόρα στίφη, τὰ πολεμοῦντα τὰ φῶτα, τὴν ἐλευθερίαν τὴν προ-
όδον. Οἱ Ἕλληνες ὠμοιάζον τότε πρὸς τοὺς Τιτᾶνας καὶ τοὺς
Λεβιάθαν, ὑπεράνθρωπα γιγάντεια κατορθώματα κατὰ γῆν καὶ
θάλασσαν καὶ ἐν Ἄδου διαπραξάμενοι. Ἡ παγκόσμιος ἱστορία
ἀνέγραψεν αὐτὰ ἐν ἐρυθροχρῶσις σελίσι καὶ ἐπὶ τῶν τῆς Πεντέ-
της μαρμάρων ἐνεγράξαε δι' ἀνεξιτήλων χαρακτηρῶν. Τὰ μνη-
μεῖα ταῦτα θρησκευτικῶς διέσωσεν ὁ πανδαμάτωρ χρόνος εἰς τὰ
μουσεῖα παντὸς τοῦ πεπολιτισμένου ἀρχαίου τε καὶ νέου κόσμου.

Ἡ Ἑλλάς ζῆ ἐν τῷ μεσαιῶνι, ἀφοῦ πρώτη τοῦ Θεοῦ Ἰη-
σοῦ τὴν ἄμωμον ἐνηγκαλίσατο πίστιν, τὴν τὸ ἀνθρώπινον γένος
ἅπαν ἀναγεννήσασαν. Ναί, ὁ Ἑλληνισμὸς ἐνστερνωθεὶς τὸν
Χριστιανισμὸν, συνέσφιγξε δεσμοῖς ἀδιαρρήκτοις τὰς εἰς νήσους
καὶ χερσονήσους, πόλεις καὶ ἄστυ καὶ χώρας τῆς Πελασγίας διε-
σπαρμένας ἐλληνικὰς φυλάς — ἀπὸ τοῦ Κευκάσου καὶ μέχρι
τοῦ Ταυγέτου, ἀπὸ τῶν Ἰμαλαίων καὶ μέχρι τῶν Ἀλπεων, ἀπὸ
τοῦ Ταϊνάρου καὶ ἕως πέραν τοῦ Παρθενίου. Ναί, ἡ Πίστις, τὸ
Πιστεύω τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀκαινοτόμητον καὶ ἀκρά-
δαντον καὶ ἀκαταμάχητον κατὰ τοῦ Θεῶ τοῦ Παπι-
σοῦ ἔσωσε τὸ ἔθνος ἡμῶν ἀπὸ τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου ῥω-
μαϊκοῦ τῶν Καισάρων καὶ Παπῶν καὶ Κραντόρων τῆς Δύσεως
στοιχείου, τοῦ κατακλύσαντος τὰς ὠραίας καὶ κλασικὰς χώρας,
ὡς ὁ γλυκύλαλος τῆς ἐπταστέρου Ἑπτανήσου ποιητῆς καὶ συγ-
γραφεὺς Σ. Ζαμπέλιος ἔγραψεν. Ζῆ οὖν ἐν τῷ μεσαιῶνι, ὡς
ἐκπαιδεῦσαν καὶ φωτίσαν καὶ τῷ ἱερῷ βαπτίσματι ἀναδείξαν εἰς
ἔθνος συμπαγὲς τὰ τῶν Σκυθῶν σκηνητικὰ μέχρι τοῦ 1ου αἰῶνος
στίφη, καὶ τοὶ πέντε αἰῶνας πρὸ τῆς θεογονίας οἱ Σκύθαι ἠνεί-
χοντο τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν καὶ παρ' αὐτῶν ἠρανίζοντο
τὰ πρῶτα σπέρματα τοῦ πολιτισμοῦ, Βοσποριανοῦ τινος βασιλείου
Ἑλληνικοῦ μετὰ τῶν πόλεων Ταναΐδος καὶ Ταυρίδος καὶ τῆς Αὐλί-
δος Ὀλβίας ἐκεῖθεν ἀγάζοντος ἤλασαν τὴν Ῥωσοίαν· ἐπὶ δὲ τοῦ
Παρθενίου τῆς Σεβαστουπόλεως εἰς λατρείαν τῆς Θεᾶς Κόρης Ἱερὸν
ὡς τὸ τοῦ Σουνίου περιεβλέπετο. Ζῆ μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἐπειδὴ τὰ
ἔπη τῶν νέων Τυρταίων, κατὰ τὸν ἡδύμολπον κύκλον τῆς Ἑπτα-
νήσου Σ. Ζαμπέλιον, τὰ συγγράμματα τῶν Λασκάρων καὶ Μου-
σούρων καὶ πλείστων ἐλλήνων σοφῶν ἐν Ἑσπερίᾳ, εἰς τὰ ἀνά-
κτορα καὶ εἰς τὰς συνόδους Ῥώμης καὶ βασιλείας καὶ παντα-
χοῦ, ἀντηχοῦσιν εἰσέτι μονονοῦχὶ φωνὴν ἠχηρὰν ἀφιέντα ὑπὲρ
τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ κατὰ τοῦ Ἰσλαμισμού στεντορεῖα τῆ φωνῆ
συνηγοροῦντα.

Τότε δὴ τότε καὶ ἡ Εὐρώπη ἀνεβίου εἰς ζωὴν φιλολογικὴν καὶ ἐπιστήμονα. Τότε δὴ τότε καὶ τὰ ἀθάνατα τῶν ἀθανάτων ἡμῶν προγόνων συγγράμματα διδασκόμενα, καὶ τὰ ἀμίμητα αὐτῶν ἀριστοτεχνήματα, ἀπομιμούμενα, παρήγαγον τοὺς δαιμονίους ἐκείνους νόας, ἐφ' οἷς ἅπαντα ἡ Εὐρώπη σεμνύνεται. Ἡ δ' Ἑλλάς, μελανειμονοῦσα ὡς Ἐστιᾶς τις, ζῆ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἑκκλησίᾳ διὰ τῶν μελλιρρῦτων καὶ ἐνθέων φθόγγων τῆς Ἑλληνίδος Μούσης, τὸν Ἑλληνισμόν ἀναζωπυροῦσα καὶ τὰς προσδοκίας προσεχοῦς Παλιγγενεσίας ἀναζωογονοῖσα.

- Ἰδοὺ δὲ οἱ ἱερεῖς Κοσμάς, ὁ ἡδύλαλος τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρωτομάρτυς, καὶ ὁ καλλικέλαδος Μηλιάτης καὶ ἡ πλειὰς τῶν διδασκάλων τοῦ γένους ἡμῶν διδάσκουσι τὸν ποιητὴν ἐθνομάρτυρα Ῥήγαν καὶ Κοραῖν τὸν καλλιεπῆ. Οἱ θούριοι τοῦ Φεραίου, τοῦ λόρδου Βύρωνος τὰ ἐλεγεία, ἡ γαλάτις τοῦ Βερανζέρου Μούσα καὶ αἱ συγγραφαὶ τῶν ἑλληνιστῶν γερμανῶν ἐνθουσιῶσι τὰ μέλη τῆς φιλοπάτριδος Φιλικῆς Ἐταιρίας πρὸς ἐξέγερσιν. Μετὰ μακροῖον λοιπὸν δουλείαν, πολλάκις κατὰ τῆς τυραννίας ἐξεγερθεῖσαν, τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἐνθαρρυνθὲν καὶ ἀπὸ τὰ ἀθάνατα τῆς Γαλλίας δόγματα τὰ διὰ τοῦ 1789 καθιερωθέντα, ἀνακηρύττει τὴν ἀναξαρτησίαν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Παρθενῶνος.

Οἱ λογάδες τοῦ γένους ἡμῶν ἠγεμόνες θυσιάζονται, ὁ Ἐθνάρχης Γρηγόριος ἀπαγχονίζεται, ὁ κλῆρος ἐν Βυζαντίῳ αἵματοκυλίστα· οἱ εὐγενεῖς καὶ ἄστοι ὀλοκαυτώματα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Πατρίδος πίπτουσι, πλὴν ἀνάπτουσι τὰς σθεσθεΐσας τῆς ἐλευθερίας μαρμαρυγὰς· οἱ ἄρματωλοὶ, οἱ κλέφται, οἱ ναῦται, βροντοῦν, πηλαλοῦν, πετοῦν, τὴν ἱεράν τοῦ Σταυροῦ σημαίαν ἀνακρατοῦντες καὶ στρατὸν καὶ στόλον συγχροτοῦντες. Ἐπανάστασις γιγάντων εἰς Ῥωμιλίαν καὶ Πελοπόννησον κατὰ τυράννων ἐκρήγνυται.

Ὁ ἱερός λόγος ἐν Δακίᾳ θυσιάζεται, οἱ Χῖοι καὶ οἱ Κασάνδροι καὶ οἱ Ἀγραφιῶται σφάζονται καὶ καίονται. Ἐπταετῆς ἀγὼν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἄξιος ἵνα περιγραφῆ ὑπὸ καλάμου Ὀμηρικοῦ, ὅπω ἢ ὑπογραμμὸς πᾶσι τοῖς δούλοις λαοῖς, ὑπερανθρώπως διεξάγεται. Τέλος ὁ Ἑλληνισμός, χάρις καὶ εἰς τὴν τῆς θείας Προνοίας συνδρομὴν τοῦ Ἀγγλο-Γαλλο-Ῥωσικοῦ στόλου, ἐθριάμβευσε κατὰ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ.

Αἱ μάχαι τοῦ Μεσολογγίου, Ἀράχωβας, Γραβιᾶς καὶ Δραγασανίου δύνανται νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὰς τοῦ Μαραθῶνος, Πλαταιῶν καὶ Θερμοπυλῶν. Τὰ πυρπολητικὰ τῶν ἐνδόξων Μιαούλη, Κανάρη καὶ Τομπάζη καταλείπουν ἴσῃ ἀνεξάλειπτα ἐπὶ τῶν αἵμα-

τηρῶν τοῦ ἀρχιπελάγους κυμάτων, ὡς οἱ ἀθάνατοι ἐκεῖνοι θαλασσομάχοι, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Κίμων καὶ Κόνων ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῆς Μεσογείου.

Ἐν τούτοις ἅς μὴ κομπορρημονῶμεν διὰ τὰς πράξεις ταύτας τοῦ ἡρωϊσμοῦ, τῆς αὐταπαρνήσεως τῶν κατορθωμάτων. Σκεφθῶμεν μᾶλλον πῶς ἀνακτήσωμεν τὴν κληρονομίαν, ἣν οἱ πλείστοι αὐτοκράτορες καὶ βασιλεῖς, στρατηγοὶ καὶ δοῦκες, πρίγκηπες καὶ ἀρχηγοὶ Ἕλληνες ἢ Ἀλβανοί, Πελασγοὶ δηλαδή, ἀφῆκαν ἡμῖν. Σεῖς δὲ, ὦ Ἀλβανοί, εἶπατε εἰς τοὺς ἀνδρείους Ἰταλοὺς καὶ εἰς τοὺς εὐθαρεῖς Σλάβους, ὅτι ἡ Ἡπειροῦ οὔτε γῶρα σλαβική, οὔτε γῶρα τοςκανική ἐστίν, ἀλλ' Ἑλλάς, ἐξ ἧς ἐξῆλθεν ἡ τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν μέσων αἰώνων Ἑλλάς, ὡς καὶ ἡ Ἰταλία ὑπῆρξε ποτε Μεγάλη Ἑλλάς.

Σεῖς δὲ, ὦ Μακεδόνες καὶ Θρᾶκες, δεῖξτε μὲ τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας, ὅτι ἡ γῶρα τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Ὀρφέως οὐκ ἐστὶ ποτὲ ὑποτελής εἰς τὰς πάλαι ἀγρίας ὀρδᾶς, αἵτινες ἐλητημόνησαν τὴν Ἑλλάδα, τὴν βαπτίσασαν, εκπολιτίσασαν καὶ ἀναδεξαμένην αὐτοὺς ὡς ἀδελφοὺς, ὅπως ἀποθῶσι βραδύτερον ἐγθροὶ ἡμῶν καὶ ἐφελκύσῃ τὴν καθ' ἡμῶν μανίαν τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς.

ΣΠ. Δ. ΔΕΚΑΤΣΑΣ

Η ΝΕΡΑΪΔΑ

(Εἰκῶν)

Τὸ σιγαλὸ τὸ κῦμα ἐλίκνιζε θωπευτικὰ τὴν ὠμορφή νεραΐδα ἀποκοιμισμένη ἀπάνω στὸν ἀφρό του.

Τὸ ἀγαματένιο κορμὶ καὶ τ' ἀφρισμένο στρῶμα του, ἕνα εἶχαν χροῶμα, καὶ μόνον τὰ μαῦρα τῆς μαλλιά τοῦ ξεπλεγμένα χύνονταν ἔς τὰ πόδια τῆς, ἐχώριζαν καὶ ἐσημεῖωναν αἰθερίας γραμμὰς σώματος γυναικείου.

Κοιμώτανε βαθειὰ - βαθειὰ κουρασμένη ἀπὸ τὸ τρελὸ παίχνιδι τοῦ εἶχε κάμει μὲ τὰ βότσαλα τῆς ἀκρογιαλιᾶς.

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ τοῦ ἡ μικρὴ νεραΐδα ἀνέβηκε στὴν ἐπιφάνεια, ἀπὸ τὸ βυθὸ τῆς θάλασσης, ἐκεῖ τοῦ ἀπὸ κοράλλια καὶ πέρλες καὶ σμαράγδια εἶνε κτισμένα τ' ἀτίμητα παλάτια τῆς.

Κεῖ κάτω στὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος μιὰ βαρκούλα μὲ τ' ἄσπρο τῆς πανάκι κυλάει ἀπαλὰ στὸ γαλαζένιο πέλαγο σὰν κύκνος καμαρωτός μὲ ἀνοιγμένα σὰν κουπιὰ τὰ πάλλευκα πτερά του. Ἐνα γλυκὸ